

Liikenne- ja viestintäministeriö
ylitarkastaja Eeva Ovaska
eeva.ovaska@lvm.fi

Caruna Oy:n ja Caruna Espoo Oy:n lausunto kehitysehdotuksista maantie- ja rautatiealueen toissijaisestä käytöstä

Yleistä

Caruna on Suomen suurin sähköjakeluun keskittyvä yritys, joka vastaa 672 000 yksityis- ja yritysasiakkaan sähköjakelusta Etelä-, Lounais- ja Länsi-Suomessa, Joensuussa, Koillismaalla sekä Satakunnassa. Carunalla on noin 85 000 kilometriä sähköverkkoa.

Caruna Oy ja Caruna Espoo Oy ("Caruna") pitävät kannatettavana maantiealueiden toissijaista käyttöä koskevan selvityksen teettämistä ja pyrkimyksiä sujuvoittaa lupaprosesseja. Sama koskee lainsäädäntöön tehtäviä tarkistuksia, jos näin voidaan aidosti parantaa infrastruktuurin sijoittamisen edellytyksiä sekä pienentää tarpeetonta byrokratiaa ja samalla kustannuksia.

Sijoitusluvut

Selvityksessä on ehdotettu ns. hybridimallia, jossa maantiealueen käyttämisestä sovittaisiin ns. käyttöoikeussopimuksella (4 a luvun 52 §), jonka lisäksi sijoittamiselle tarvitaan toimintalupa ja sijoittamislupa.

Caruna pitää mallia tarpeettoman monimutkaisena ja hankalana. Jos infra sijoittava yhtiö ja tienpitäjä tekevät sähkökaapelin sijoittamista koskevan käyttöoikeussopimuksen, samalla tulisi sopia kaikista sijoittamiseen liittyvistä kysymyksistä, jolloin erillisiä hallintolupia ei tarvittaisi. Jos sopimukseen ei syystä tai toisesta päästäisi, voitaisiin sijoittamiselle hakea vaihtoehtoisesti hallintolupa.

Sijoituslupien pysyvyys

Ehdotetussa 52 §:n 3 momentissa todetaan, että käyttöoikeussopimus voidaan laatia toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena.

Säännöksessä tulisi todeta, että silloin kun kyse on jatkuvaa tarvetta palvelevasta perusinfra, käyttöoikeussopimus tehdään lähtökohtaisesti aina pysyväksi. Sähköverkoston kaapeleiden käyttöikä on lähempänä 50 vuotta, ja käytännössä mahdollisesti paljon pidempäänkin. On erittäin epätarkoituksenmukaista, että käyttöoikeussopimus solmittaisiin (tai sijoituslupa annettaisiin) määräaikaisena ja se olisi katkolla esimerkiksi kuuden vuoden välein. Sähkömarkkinalain (588/2013) 19 §:n toimitusvarmuusinvestointivelvoitteesta johtuen esimerkiksi Caruna investoi voimakkaasti toimintavarman verkon kehittämiseen, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että

ns. ilmajohtodot viedään säältä suojaan maakaapeloinnilla ja sähköjohtoja siirretään metsistä teiden varsille.

Tiealueet ovat luontainen paikka sijoittaa sähköverkkoa, ja koska ne on itsessäänkin tarkoitettu pysyviksi, myös niille sijoitettavien sähköverkoston johtojen tulisi nauttia pysyvää suojaa. Johtojen sijoittaminen tiealueelle on myös maanomistajien edun mukaista, koska sijoittamisesta aiheutuva haitta on tällöin pienin. Pysyvä sijoittamisoikeus tiealueilla on kaikkien intressiryhmien näkökulmasta tarkoituksenmukaisinta.

Sähköinen asiointikanava

Caruna pitää erittäin kannatettavana lupa-asioinnin joustavoittamista sähköisen asioinnin kehittämisen avulla. Yhden luukun malli, jossa kaikki hankkeen edellyttämät suostumukset voi hakea yhdestä sähköisestä kanavasta, sujuvoittaa merkittävästi lupaprosessia. Lisäksi Caruna pitää hyvänä ehdotusta, että sähköisessä palvelussa saisi arvion käsittelyajasta ja hankkeeseen liittyvistä lupamaksuista.

Sellaisia tietoja, jotka ovat tienpitäjien omissa rekistereissä helposti saatavilla, ei sähköisessä järjestelmässä tulisi pyytää enää toistamiseen.

Johtotietojen julkaiseminen

Johtotiedot ovat jo nykyisellään saatavilla ammattimaisille toimijoille sähköisissä palveluissa (esim. verkkotietopiste.fi ja kaivulupa.fi), jotka on luotu mm. yhteisrakentamislain tarpeisiin. Tietojen laajempaa julkaisemista ei voida pitää perusteltuna, sillä yhdyskuntaa palveleva infra on varsin haavoittuva eikä sitä koskevaa tietoa tulisi jakaa laajemmin kuin niille, joilla on todellinen tarve tiedon saantiin. Kysymys on verkkoyhtiöiden liiketoimintaa koskevista luottamuksellisista tiedoista. Sähkömarkkinalaissa (110 §) säädetyn mukaisesti "Sähkökaapeleiden sijaintia koskevia tietoja on käsiteltävä ja säilytettävä siten, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla ja ettei tietoturva vaarannu."

Infran sijoittamisen tekniset vaatimukset

Selvityksessä on sivuttu infran sijoittamista ja siihen liittyviä mahdollisia teknisiä ratkaisuja (esim. infrakäytävät). Caruna suhtautuu infrakäytäviin epäilevästi, koska selvityksessä ei ole otettu kantaa teknisiin vaatimuksiin, jotka erityyppisten infrojen sijoittamisessa ja yhteensovittamisessa tulee kaikissa tilanteissa ottaa huomioon. Tekniset kysymykset ovat kriittisiä infrakäytävien tai muiden sijoitusratkaisujen käyttökelpoisuuden näkökulmasta.

Valmistelun seuraavassa vaiheessa olisikin syytä kiinnittää erityistä huomiota eri tyyppisten infrojen sijoittamiseen liittyviin teknisiin haasteisiin ja sijoittamista koskeviin standardeihin. Esimerkiksi sähkökaapeleiden sijoittaminen samaan infrakäytävään muiden kaapeleiden kanssa voi olla sähköturvallisuutta koskevien standardien vastaista. Lisäksi sähkökaapeleiden ja muun infran välillä tulee olla riittävä etäisyys, mikä usein saavutetaan ainoastaan huolellisella sijoitussuunnittelulla. Pahimmillaan infran sijoittaminen yhteen infrakäytävään voisi johtaa tilanteeseen, jossa yhden kaapelin vaurioituminen saattaisi vaarantaa myös muun infran toiminnan.

Rikkomusmaksu

Selvityksessä ehdotetaan, että rikkomusmaksusanktio määrättäisiin tilanteissa, joissa ilmenee selkeitä luvanvastaisuuksia. Caruna kiinnittää huomiota siihen, että sanktiomenettelyn edellytyksiä tulisi vähintäänkin tarkentaa siten, että reitiltä olisi ilman sanktioseuraamusta vähäisessä määrin mahdollisuus poiketa silloin, kun siihen on hyväksyttävä syy (esimerkiksi maaperän haasteellisuus). Muutoin ennen sanktion määräämistä pitäisi olla mahdollisuus korjata ainakin vähäinen puute tai antaa selvitys siihen johtaneista olosuhteista.

Caruna pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että kynnys sanktiomenettelyn käynnistymiselle olisi riittävän korkea ja siihen ryhdyttäisiin vasta kuulemisen jälkeen siinä vaiheessa, jos korjaustoimia ei ole aloitettu huomautuksesta huolimatta kohtuullisessa ajassa.

Espoossa 9.5.2018

CARUNA OY ja CARUNA ESPOO OY

Tommi Saikkonen

Seija Virkajärvi

